

نام خانوادگی: نام دبیر: آقای علیپوری کلاس: دهم رشته: ریاضی و تجربی شماره صندلی:	نام: نام درس: فارسی اداره‌ی کل آموزش و پرورش شهر تهران (منطقه‌ی ۱۲) دبیرستان و پیش‌دانشگاهی غیر دولتی امتحانات نوبت اول سال تحصیلی ۹۵-۹۶	نام دبیر: آقای علیپوری تاریخ امتحان: ۹۵/۱۰/۰۸ ساعت امتحان: ۸ صبح مدت امتحان: ۸۰ دقیقه
---	---	--

ردیف	سؤالات	نمره
الف	<p>قلمرو زبانی</p> <p>(۱) معنی واژگان مشخص شده را بنویسید. (۱)</p> <p>الف : عنودان بدگهر وی را به لهُو و لعب کشیدند ب : رقعہ ای نوشتم و عذری خواستم ج : هر تیر که در کیش است گر بر دل ریش آید د : چون تن به گناه و زَلت بیالاید به قرآن پاک گردد</p> <p>(۲) در کدام گزینه، همه واژگان درست معنا شده است؟ (۰/۲۵)</p> <p>الف : (نمط : روش) - (مولع : شیفته) - (دلّاک : فروشنده) ب : (غارب : میان دو کتف) - (وَقَب : فرورفتگی) - (لئیمی : درندگی) ج : (حَقَّه : جعبه) - (طرب : شادی) - (عامل : حاکم) د : (تبار : خاندان) - (محنت : اندوه) - (صَوْلت : سرما)</p> <p>(۳) معادل معنایی کدام گزینه نادرست می باشد؟ (۰/۲۵)</p> <p>الف : برنشین : سوارشدن ب : خلف صدق : جانشین راستین ج : تسلاً : آرامش د : صور : جشن</p> <p>(۴) املاي درست را از داخل کمانک انتخاب کنید. (۱)</p> <p>الف : گفتم دل رحیمت کی (عزم - عذم) صلح دارد ب : خواست کزان (ورته - ورطه) قدم درکشد ج : دیوار شهر، خراب شده و آن را (امارت - عمارت) باید کردن د : بعد از تو روا باشد (نقض - نغز) همه پیمان ها</p> <p>(۵) در کدام گزینه، املاي همه واژه ها درست است؟ (۰/۲۵)</p> <p>الف : فروق ، معرکه ، خصلت ، مطابق ب : محاوره ، ارتجالا ، صدمت ، غرض ج : رعنا ، تلاطم ، میراب ، آسرار ، طحارت د : اهرام ، ماسوا ، عرش، خزلان</p> <p>(۶) در عبارت « او در گوشه ای، زیر پلاسی مُندرس، بی سر و صدا جان سپرد و آن همه استعداد و قریهه را با خود به زیر خاک برد. » یک واژه از نظر املاي نادرست می باشد. بیابید و شکل صحیح آن را بنویسید. (۰/۲۵)</p> <p>(۷) تفاوت حرف « و » را در دو جمله زیر روشن نمایید. (۰/۵)</p> <p>الف : مرد حقّه را برگرفت و به خانه رفت. ب : غم و شادی جهان را نبود هیچ ثبات .</p> <p>(۸) کدام گزینه جمع مکسر نیست؟ (۰/۲۵)</p> <p>الف : اخبار ب : آزمنه ج : خواص د : کایدان</p>	۷

	<p>(۹) در بیت زیر ساخت واژگان مشخص شده را بنویسید. (۰/۷۵)</p> <p>« <u>دمی آب خوردن</u> پس از <u>بدسگال</u> به از <u>عمر هفتاد و هشتاد سال</u> »</p> <p>(۱۰) نقش دستوری موارد مشخص شده را در بیت زیر روشن کنید.. (۰/۷۵)</p> <p>« <u>گر در طلبت رنجی</u> ما را برسد شاید چون <u>عشق حرم</u> باشد <u>سهل</u> است <u>بیابان</u> ها »</p> <p>(۱۱) در عبارت « <u>خجسته باد نام خداوند، نیکوترین آفریدگاران</u> که تو را آفرید » هسته و وابسته‌های گروه اسمی تعیین شده را بنویسید. (۰/۷۵)</p> <p>(۱۲) برای واژگان زیر یک هم خانواده بنویسید. (۰/۵)</p> <p>الف : طبع : ب : عشرت :</p> <p>(۱۳) پسوند « <u>ک</u> » در واژه « <u>درمک</u> » چه معنایی دارد؟ (۰/۲۵)</p>	
<p>۵</p>	<p>قلمرو ادبی</p> <p>(۱۴) در عبارات زیر واژگان سجع و جناس را بیابید و بنویسید. (۱)</p> <p>الف : برادران یوسف، چون یعقوب را بدو میل و عنایت دیدند، آهنگ مکر و عداوت کردند، مگر او را هلاک کنند. ب : هر تیر که در کیش است گر بر دل ریش آید ما نیز یکی باشیم از جمله قربان ها</p> <p>(۱۵) آرایه های بارز هر یک از موارد زیر را بنویسید. (۰/۵)</p> <p>الف : لیک چنان خیره و خاموش ماند کز همه شیرین سخنی، گوش ماند ب : دری که به باغ بینش ما گشوده ای / هزاربار خیبری تر است / مرحبا به بازوان اندیشه و کردار تو !</p> <p>(۱۶) در بیت زیر کنایه ها را بیابید و مفهوم آنها را بنویسید. (۰/۵)</p> <p>« بر تیر جورتان ز تحمل سپر کنیم تا سختی کمان شما نیز بگذرد »</p> <p>(۱۷) نویسنده آثاری چون « اسرارالتوحید، سیاست نامه، الهی نامه و قابوس نامه » به ترتیب کدام است؟ (۰/۲۵)</p> <p>الف : محمد منور، نظام الملک، عنصرالمعالی، عطار ب : محمد منور، نظام الملک، عطار، نظام الملک، عنصرالمعالی ج : محمد منور، نظام الملک، عطار، عنصرالمعالی د : عطار، محمد منور، نظام الملک، عنصرالمعالی</p> <p>(۱۸) در بیت زیر « ایهام » را بیابید و معانی آن را بنویسید. (۰/۲۵)</p> <p>« ز گریه، مردم چشم نشسته در خون است بین که در طلبت حال مردمان چون است »</p> <p>(۱۹) در بیت زیر دو واژه بیابید که در معنای مجازی به کار رفته اند، معنای آنها را بنویسید. (۰/۵)</p> <p>« بادی که در زمانه بسی شمع ها بکشت هم بر چراغدان شما نیز بگذرد »</p> <p>(۲۰) بیت زیر را که مطلع یکی از غزل های سعدی شیرازی است تا چهار بیت ادامه دهید. (۲)</p> <p>« وقتی دل سودایی می رفت به بستان ها بی خویشتم کردی، بوی گل و ریحان ها »</p>	<p>ب</p>
<p>۸</p>	<p>قلمرو فکری</p> <p>(۲۱) ابیات زیر را به نثر روان بازگردانید. (۱)</p> <p>الف : ای مفتخر به طالع مسعود خویش تأثیر اختران شما نیز بگذرد ب : چو در وقت بهار آبی پدیدار حقیقت پرده برداری ز رخسار</p> <p>(۲۲) در ابیات زیر منظور از قسمت های مشخص شده چیست؟ (۱)</p> <p>الف : جنّ و ملک بر آدمیان نوحه می کنند گویا عزای اشرف اولاد آدم است</p>	<p>ج</p>

ب : در أحد / که گل بوسه زخم ها، تنت را دشت شقایق کرده بود / ... که با تازیانه هشتاد زخم، بر خود حدّ زدی

ج : در بُن این پرده نیلوفری کیست کند با چو منی همسری

د : گفتم که بر خیالت راه نظر ببندم گفتا که شبرو است او از راه دیگر آید

(۲۳) با توجه به ابیات زیر به پرسش ها پاسخ دهید. (۰/۷۵)

زین نمط آن مست شده از غرور رفت و ز مبدأ چو کمی گشت دور

دید یکی بحر خروشنده ای سهمگنی، نادره جوشنده ای

نعره برآورد فلک کرده کر دیده سیه کرده شده زهره در

الف : منظور از « مبدأ » چیست؟

ب : شاعر در مصراع آخر، دریا را چگونه معرفی کرده است؟ ج : منظور از « نادره » چیست؟

(۲۴) مفهوم کلی بیت زیر را بنویسید. (۰/۵)

« گفتم ز مهرورزان رسم وفا بیاموز گفتا ز خوب رویان این کار کمتر آید »

(۲۵) در بیت زیر مقصود شاعر از موارد مشخص شده چیست؟ (۰/۷۵)

« ای تو رمه سپرده به چوپان گرگ طبع این گرگی شبان شما نیز بگذرد »

(۲۶) مثل « گندم نمای جو فروش » آدمی را از چه کاری برحذر می دارد؟ (۰/۲۵)

(۲۷) مفهوم عبارات زیر را بنویسید. (۰/۷۵)

الف : فی الجملة نماند از معاصی منکری که نکرد.

ب : هر که به نان خیانت کند، به جامه اندر ماند.

ج : سه ماه بود که موی سر باز نکرده بودیم.

(۲۸) ارتباط مفهومی بین دو عبارت زیر را توضیح دهید. (۱)

« الصَّبْرُ مِفْتَاحُ الْفَرَجِ ». « یعقوب، خود، او را به صبر آموزگار بود »

(۲۹) منظور از قسمت های مشخص شده در بند زیر چیست؟ (۰/۷۵)

« هرچه بر او تنگ گرفتند، کمربند خود را تنگ تر بست تا دست آخر با حقارت زندگی هاما ن اُخت شد. همچون

مروارید در دل صدف کج و کوله ای سال ها بسته ماند. در چشم او که خود چشم زمانه ما بود، آرامشی بود که

گمان بردی از سر تسلیم است ! »

(۳۰) مفهوم کنایی عبارات زیر را بنویسید. (۱)

الف : در بیرنگ اسب حرفی به کارش بود. ب : معلم صورتک به رو نداشت.

ج : در ریاضی گمیتش لنگ بود. د : در هر کاری داد از خویشتن بده.

(۳۱) منظور از قسمت مشخص شده چیست؟ (۰/۲۵)

« دفتر نقاشی و مداد مرا برداشت و تصویر سرتیپ را با ضمایم و تعلیقات در نهایت استادی کشید ... »

« ادبیات یا همه چیز است یا هیچ چیز! » (ژرژ باتای)

« پاسخنامه »

الف) قلمرو زبانی

۱) الف : دشمنان. / ب : نامه کوچک. / ج : تیردان. / د : خطا، اشتباه.

۲) ج.

۳) د.

۴) الف : عزم. / ب : ورطه. / ج : عمارت. / د : نقض.

۵) ب.

۶) قریحه.

۷) الف : حرف « و » دو جمله را به هم ربط می دهد. پس حرف ربط است. ولی در جمله ب، بین دو کلمه آمده است و بنابراین حرف عطف می باشد.

۸) د.

۹) خوردن : مشتق. / بدسگال : مرکب. / هشتاد : ساده.

۱۰) رنجی : مفعول. / حرم : مضاف الیه. / سهل : مُسند.

۱۱) آفریدگار (هسته). / نیکوترین (وابسته پیشین، صفت عالی) / ان : (وابسته پسین، نشانه جمع).

۱۲) الف : مطبوع. ب : معاشرت.

۱۳) پسوند ک : در معنای کوچک است.

ب) قلمرو ادبی

۱۴) الف: عنایت ، عداوت : سجع / ب: کیش، ریش : جناس.

۱۵) الف: شیرین سخنی: حس آمیزی / ب: کندن درب قلعه خیبر توسط حضرت علی (ع): تلمیح.

۱۶) سپر کردن: کنایه از مقاومت کردن. / سختی کمان: کنایه از بی رحمی و سخت گیری.

۱۷) گزینه ج

۱۸) مردم: هم به معنای مردمک چشم است هم به معنای مردم عادی.

۱۹) باد: مرگ. / شمع ها: مردم یا جان انسان ها.

۲۰) شعر حفظی است. صفحه ۵۸ کتاب درسی.

ج) قلمرو فکری

۲۱) الف: ای انسانی که به خوشی بخت و دولت خود می نازی، عاقبت این خوشی موقت تو هم به پایان میرسد.

ب: خداوندا، هنگام بهار که نشانه های خود را در تمام پدیده های طبیعت، آشکار می کنی در حقیقت، وجود خود را نمایان می سازی.

۲۲) الف: امام حسین (ع) / ب : حدّزدن : هر خطایی که برای آن مجازات شرعی باشد. / ج : آسمان / د : دزد.

۲۳) الف: سرچشمه / ب : طوفانی و مواج / کمیاب .

۲۴) بی وفایی زیبارویان.

۲۵) رمه: مردم / چوپان گرگ طبع : حاکم ظالم / گرگی شبان : ظلم و ستم حاکم.

۲۶) پرهیز از ریاکاری.

۲۷) الف: خلاصه هر گناه زشتی که ممکن بود، انجام داد.

ب: هر کس خیانت کند، بیچاره می شود. / ج: موی خود را نتراشیده بودیم (استحمام نکرده بودیم)

۲۸) عبارت نخست می گوید که: صبر، کلید رهایی است. از طرفی جمله دوم هم بر این تأکید دارد که صبر بود که یعقوب را نجات داد تا غم فراق

یوسف را تحمل کند و سرانجام به آرزوی خود رسید ...

۲۹) تنگ گرفتند : سخت گرفتند. / صدف کج و کوله: جامعه بد / چشم زمانه: روشنایی و مایه آگاهی جامعه.

۳۰) الف: اشکال داشت / ب: صاف و ساده بود / ج: ضعف داشت / د: با عدالت با خود رفتار کن.

۳۱) نشانه های ارتشی.